نەریتسالاری ... کوردستان عومێر

نەریتسالاری کۆمەڵێ یاسا و ڕێسا و دابونەریتی مرۆڤەکان بۆ درێژایی کات لە کۆمەڵگە بۆ ڕەواییدان بە دیاردەیەك پێڕەوی لێدەکەن. لەکۆمەڵگە دواکەوتووەکان بەتایبەتی کۆمەڵگەی ڕۆژهەڵاتی دەیان دیاردەمان هەیە، وەکو نەریتێك بەسەر خەڵکی کۆمەڵگەدا سەپێندراوە، بەتایبەتی ژن. ژن ناچار دەکرێت بۆ چوونە ژێر باری کۆمەڵێك دابوونەریت و یاسا و ڕێسای کۆن و باو بۆ جێبەجێ کردن و ئەنجامدانی کۆمەڵێك ئەرك و هەڵسوکەوت و عادەت و لاساییکردنەوە کە لە پڕۆسەیەکی دورودرێژی ڕابردوودا ماونەتەوە. چەندفاکتەرێکی وەکو ئایین، بیرکردنەوەی کۆمەڵایەتی، ئابووریی و ناهووشیاریی تاکەکانی کۆمەڵگە ڕۆڵیان لە چەسپاندن و بەرهەمهێنانی ئەو نەریتانەدا هەیە. زۆربەی ئەو نەریتانەی لەناو کۆمەڵگەی کوردیدا هەن، لە بەرژوەندی پیاودایە و دژ بە ژنە. هەر ئەو نەریت و یاسایانەی کۆمەڵگەیە دەسەلات و هێزی بە پیاو بەخشیوە و هەمیشە ژن وەکو خزمەتکار و کۆیلە سەیکراوە. واتە پیاو بە پشتیوانی ئەو نەریت و ئایین و ڕێسایانەی ناو کۆمەڵگە ناتوانێ رەفتاری وەها بەرنا بەر ژن بکات. بەڵگەیشمان بۆ ئەوە هەموو پیاوانی دنیا لەرووی جەستە و پێکهاتەی فیزیکییەوە وەکو یەك لە دایك دەبن وەکو ڕەگەزی نێر، بەلام ئەوە نەریت و ئایین و پەروەردەی ئەو کۆمەڵگایەیە ڕۆڵی لە پێکهاتەی بیرکردنەوە و عەقڵی ئەو پیاوە دەگێڕێ و ئاراستەی دەکات. هەر ئەم نەریتانەن ڕۆڵیان لە ئاراستەکردنی باوک و برا و مێردی ژنان و کچانی کورد هەیە، دەبینین چەن ژنان و کچان دەبنە قوربانی ئەو نەریتانەی کۆمەڵگەی کوردی بەرهەمی هێناون. نەریتسالارییە چەن دەسەڵاتی بەسەر عەقڵی پیاوی کورددا هەیە و زۆر بە ئاسانی پیاوی کورد بڕیار دەدا، خوشکی، ژنی، کچی بکوژێ یان سزای بدات.

هەمیشە ژن قوربانی دەستی ئەو چەمکە قێزەونە بووە یا بە مانایەکی تر ژن قوربانی دەستی پیاو بووە بەهۆی سەرشۆڕکردنیان بۆ نەریتسالاری, لەناو کۆمەڵگەی کوردیدا هەمیشە ژن قوربانی یەکەم بووە بۆ نموونە کاتێك کێشەیەکی کۆمەڵایەتی لەنێوان دوو کەس یا دوو هۆز یا دوو گوند دروست بووە دواجار ژنێك کراوە بە قوربانی و لەسەر حیسابی سنگی ژنێك باوەشێکی پیاوانەیان کردوە بەیەکدا، بۆ ئەوەی بچووکترین حیساب بۆ هەست و نەستی ئەو ژنە داماوە بکرێت. ئەم جۆرە نەریتپارێزیە یا نەریتسالاریە تا ئەو دەقەی ئێستاش بەردەوامە ئەگەرچی تاڕادەیەکی کەم کەمی کردوە بەڵام هێشتا ماوە. هێشتا لای زۆر پیاو پێناسەی ژن بریتیە لەو مرۆڤەی کە پێویستە لە

ماڵەوه بێت و كارى تەنها دەرپەڕاندنى منداڵ و خزمەت كردنى مێرد و گەرمكردنى ديوەخانى پياوەكانە, هێشتا زۆرێك بە نەنگى دەزانن ژن فەرمانبەر بێت, چالاكوان بێت, نووسەر بێت و لە كۆڕ و كۆبونەوە و سيمينارەكاندا بەشدار بێت. لێرەوە شەڕى ژنانى چالاكوان و ژنانى هوشيار لە كۆمەڵگەدا بە پلەى يەكەم بەرانبەر ئەو نەريتسالارييەيە، چونكە تاكوو ئەو عەقڵيەتە نە گۆڕێت، ناتوانى عەقڵى پياوى كورديش بگۆڕيت، ئەو نەريت و پەروەردە ك□ نانەيش بەشێوەيەكى زۆر قووڵ ڕەگى لە هەست و عەقڵى پياوى كورد داكوتاوە، لە ڕەگەوە هەڵكێشانى شۆڕش و خەباتێكى مەدنيانەى زۆرى دەوێت، چونكە دەبێ لەسەر ئاستى پەروەردە و هووشياركردنەوەى تاك كار بكرێت. سێ پايەى زۆر گرينگى ژيان كە ئايين و نەريت و دەسەڵاتن، هەر سێكيان پاڵپشتى لە پياو و هێزى نێر دەكەن. لەم ساڵانەى دواييدا حكوومەت زۆر شەرمنانە باسى ياساى توندوتيژى دژ بە ژنان دەكات، بەڵام هەر ئەو كەسانەى ياساكانيان داناوە و دەريدەكەن لە كابينەى حكوومەت ژن و كچەكانى خۆيان كردووە بە كۆيلە و لە چوارديوارى ما□□يان داناون، لەلايەكى ديكە هەر ئەو كەسانە شەوەكانيان بە ژن و كچ دەڕازێننەوە، ژن و كچ بۆ تێكردنى حەز و ئارەزووە سێكسييە لەبن نەهاتووەكانيان بە كار دەهێنن. هەروەك لە وتارێكى پێشوومدا باسم كرد ڕێكخراوەكانى ژنانيش پاشكۆى حيزبن و حيزب ئاراستەيان دەكات. هەر ئەو ژنانەى لەو ڕێكخراوانەى بەناو ژنان كار دەكەن، سەرۆك□كانيان، كە پياوە بە پيرۆزى دەزانن. زۆربەى ئەو ژنانەيشى لەو ڕێكخراوە بەناو داكۆكيكردن لە مافەكانى ژنان لە حيزبەكان بوونەتە قوربانى و بۆ تێكردنى حەزى سێكسى و كارى حيزبى وەكو كۆيلە بە كاردێن. ئيدى ژنێك لە ڕێكخراوێكى وەهادا چۆن دێت باسى مافەكانى ژن دەكا؟ چۆن خۆى بە داكۆيكردن لە مافەكانى ژنان دەزانێ؟ كە خۆى هێشتا لەژێر كاريگەرى نەريت و پرۆگرامى حيزب و سەرۆكدا بێت.

ژن و ڕۆڵى ڕێكخراوە حيزبييەكانى ژنان … كوردستان

عومەر

ئاشکرایە تاکی کورد بە ژن و پیاوەوە هەیمەنەی حیزب بەسەریاندا تەواو ڕەنگیداوەتەوە. هەموو حیزبەکانی کوردستانیش لە پەیڕەو و پرۆگرامی حیزبدا جێی هەموو چینەکانی ناو کۆمەڵگەیان کردۆتەوە. ئەمەیش بۆ ئەوەیە ڕەوایەتی بە کاری حیزبی خۆیان بدەن. بە واتایەکی دیکە لەو ڕێگەیەوە دەیانەوێ پیشانی بدەن کە حیزبەکی مۆدێڕن و پێشکەوتوون. تەنانەت کاتێك حکوومەت پێك دەهێنن بۆ چاوبەستنی خەڵک و دنیای دەرەوە یەك دوو ژن وەکو خوێ بۆ تامدارکردنی چێشت دەخەنە ناو کابینەکە. بەڵام ئەمە بە هیچ شێوەیەك پەیوەندی بە ڕۆڵی ژنەوە نابێت لەناو حکوومەت، بۆ؟ چونکە وەزارەتەکی وەهای پێدەدەن کە پیوەندی بە کاری ڕێکخراوەیی و داکۆکیکردن لە مافی ژنانەوە نییە، بەڵکو ئەوەی ئەرکە دەبینێت پیاوە. ڕێکخراوەکانی ژنانیش لە هەموو حیزبەکان ناتوانن دەنگیان بەرز بکەنەوە.

کاری ڕێکخراوەیی ژنان لە باشووری کوردستان لە دوای ڕاپەڕینەوە دەست پێدەکات. پرسی ژن وەکو پرسەکی مرۆیی و سیاسی و کۆمەڵایەتییەوە دێتە ناوەوە. کێشەکە لیرەدایە دروستیکردنی ئەو ڕێکخراوانە کارەکی باش بوو، بەڵام ئەوەی بڕیاری دروستکردنی ئەو ڕیکخراوانەی دا، پیاوەکانی کورد بوون، هەمان ئەو پیاوانەی ئێستا حوکمی کورد دەکەن و خەڵکیان بە ئەنجامە گەیاندووە. ململانێی نیوان حیزبەکان و تەنانەت شەڕی ناوخۆش کاریگەری و ڕەنگدانەوەی تەواوی لەسەر کاری ڕێکخراوەیی ژنان هەبوە. ژنەکانیش لە شەڕدا بوون، بەو واتایەی ژنەکانیش بە گوێرەی پەیامی حیزبەکەیان بەیاننامەیان دەردەکرد. حیزبی کوردی بە شێوەیەك کاری ڕێکخراوەیی ژنانی قۆرخ کرد و کردووە، تا ڕادەی ئیفلیجبوون. بۆ نموونە تەنیا لەسەر ناوی ڕێکخراوەکەیان چەندین ناویان هەیە، کە رەنگدانەوەی بیرکردنەوە و پرۆگرامی حیزب و لەناو حیزبیشدا سەرکردەیە. ڕێکخراوی پارتی ناوی ئافرەت، هی یەکێتیی ژنان، هی یەکگرتوو خوشکان…تاد دەبینین تێروانینی حیزب بۆ ناوەکە چییە ئەو ناوەیان لە خۆیان ناوە. ژنان لەم ڕێکخراوانەدا هێندەی کۆیلەی حیزب و بیرکردنەوەی سەرکردەن، هێندە لە خەمی مافی ژنان و ئازادی ژناندا نین. تەنانەت ئاستی بیرکردنەوەیان لە چوارچێوەی حیزبەکەیان بۆ کاری ڕێکخراوەیی دەرناچێت، تەنانەت زۆربەیان لەلایەن دەسەڵاتدار و بەرپرسانی حیزبەکان بە کاری رابواردن بە کار دێن، بۆیەیش دەبینین یاسای بەرەنگاربوونەوەی توندوتیژی دژ بە ژنان دەرچوو، بەڵام جێبەجێ

نەكرا. دەیان نموونەمان هەن، ژنان لەناو ئەو پەناگەی دایناوە بۆ پاراستنی ژنان دەردەهێندرێن و دەكوژرێن، تەنانەت زۆربەیان هەر لەوێ لەلایەن پاسەوانەكان ڕووبەڕووی دەستدرێژی و لاقەكردن دەبنەوە.
ئەو هەموو ڕێكخراوانەی بەناو داكۆكی لە مافی ژنان دەكەن لە كوردستان بە دەیان هەزار دۆلاریان خرا بەر دەست بەڵام تا ئێستا نەیانتوانی تەنانەت لە بواری بڵاوكردنەوەی هووشیاریدا ڕۆڵیان هەبێت، دەبینین كێشەكانی ژنان ڕۆژ بەڕۆژ لە زیادبووندایە، نەیانتوانیوە تەنانەت لەناو كۆمەڵگەی كوردیدا ڕۆڵێكی ئەكتیڤیان هەبێت. هۆكاری ئەمە هەیمەنەی حیزب و دەسەڵاتی سەركردەی پیرۆزە.
بۆیەش دەبینین هەموو ڕێكخراوە حیزبییەكانی ژنان لە كوردستان كاتێك ژنێكی سەر بەو ڕێكخراوانە قسە لەبارەی مافی ژنانەوە دەكات، چەندین جار پەناو وتەی سەركردەی حیزبەكەی دەبات، هەمیشە دەڵێ: سەرۆك وەهای فەرموو، جەنابی فڵان وەها دەڵێت…تاد ئەم ژنانە ڕاستەوخۆ سەرۆكەكەیان ،كە پیاوێ پیرۆز دەكەن و خۆیان دەكەن بە پاشكۆ و كۆیلەی ئەو سەرۆكە، لەلایەكی دیكە ئەم شێوازە قسەكردنە ئەوەمان پێدەڵێت، ژن لە ڕێی سەرۆكەوە بیر دەكاتەوە، بەبی سەرۆك و جەناب و هەقاڵ ناتوانێ بیر بكاتەوە. كەواتە ئەو ژانەنی لەناو ڕێكخراوە حیزبییەكای ژنان كار دەكەن ڕاستەوخۆ كۆیلەن، ئەوان لەناو دەزگایەكدا كاردەكەن، نموونەن بۆ كۆیلایەتی و چەپاندنی ژنان.
لێرەدا دەبێ ژنان خۆیان لەناو ئەو ڕیخراوە حیزبیانە دەربێنن، بەرنامە و پرۆژەی تازەیان بۆ بواری ژنان پی بێت. دەبێ بە پێی میكانیزم و گوتارێكی ڕۆشنبیریی و هووشیاركردنەوەی ژنان كار بكەن. هاوكات بوونی باوەڕ و ئیرادەی ژنان بۆ كاری ڕێكخراوەیی بەبی ئەوەی ببنە پاشكۆ بە هیچ حیزب و دەزگایەك، چونكە ئەوەی بیر دەكاتەوە دەبێ خودی ژن بێت، نا بێت لە بەر سێبەری هیچ حیزبێكدا بیربكاتەوە، چونكە حیزب بۆ مەرامی خۆی، كە مەرامی پیاوە ژنان دەكاتە ئامرازێك بۆ هێنانەدی مەرامەكانی. لە هەموو ئەمانەدا دەبینین تا ئێستا فێمینیزم نەیتوانیوە لە كوردستان گەشە بكات، ئەو ڕیكخراوە حیزبیانەی ژنان ناتوان گوتارێكی ژنانە و فێمینیستی لەناو كۆمەڵگەدا دروست بكەن. كاری هیچ یەكێك لەو ڕێكخراوانە بۆ بواری ژنان بەگەڕاوە، ئەمەیش بە نەگۆڕانی پرۆگرام و كاری حیزب دەگەڕێتەوە. حیزبەكان وا دەبن بە كۆمپانیای گەورە و كۆمەڵگەیەكی سەرمایەداری دروست دەبێت، لەم كۆمەڵگایانەش بەها و نۆرمە مرۆڤییەكان و پێكەوەژیانی تاكەكان كاڵ دەبێتەوە. لەلایەكی تاوانەكن دژ بە ژن ڕۆژ بە ڕۆژ لە زۆربووندان.
هەموو ئەمانەی باسمان كرد ڕۆڵیان هەبوو لە دواكەوتنی ئیشكردن لە

بواری ژناندا، زاڵبوونی ئەجێندای پیاوسالارانەی حیزبەکانی کوردی وایکرد پرسی ژنان بەرەو دواوە بگەڕێتەوە. ئەو حیزبانەیش بە زیادکردنی دەنگ و نفوزی خۆیان پەنایان بە خێڵ و سەرۆك عەشیرەتەکان برد، چەکی پێدان و دیوەخانی بۆ کردنەوە و پاڵپشتی دارایی کردن، لە هەموو ئەمانەدا ئەوەی گرینگ نەبووبە بابەتی مافی ژنان و کاری ڕێکخراوەیی ژنان بووە. بۆ ئەوەی پیشانی بدات ئەویش بڕوای بە کێیسی ژنان و مافی ژن هەیە، چەند ژنێکی کەیلەی حیزب دەهێنێت لەناو ڕێکخراوێك کە بە بیرکردنەوەی پیاوان بیر دەکاتەوە کاریان پێدەکات. تەنانەت ئەو خاوەن دیوەخان و چەك بە دەستانە لە زۆر کەیسدا ژنانیان کوشتووە و تاوانیان کردووە، بەبێ ئەوەی ڕێکخراوەکەی تایبەت بە ژن لەو هەمان حیزب دەنگی لێوە بێت. تەنانەت حیزبەکان هەندێک یاسایان بۆ بواری ژنان دەکرد، بەڵام بەبێ ئەوەی جێبەجێی بکەن. دەسەڵاتی کوردی سەرچاوەیەك بووە بۆ برەودان و مانەوەی هەمان یاسا کە ژنان پلە دوو دەکات، پشتیوانی لە کوشتنەکانی ژنان دەکات. هەرئەوەی جێگای بکوژانی ژنان لە زیندانەکاندا بەتاڵە ئەوە پشتڕاست دەکاتەوە. دەرکردنی یاسای لەبووردنی گشتی و تایبەتی و دەستتێوەردانی حزبەکان لە ناو دادگاکاندا سەبارەت دۆسیەکانی ژنان، کە چەندین نموونەی بەرچاوی کە دۆسیەکان ناسراون (بۆ نموونە شادی و شەخان ، ساکار ، جوان و مهاباد، دونیا، ڕەعنا) دەرکەوتەکی تری ئەم ڕاستییەیە. هەزاران ژن لەم هەرێمە کوژراون کەس هەر ناشزانێت کە بکوژیانە و زۆرینەیان داڵدە دراون و لە سزا پارێزراون.

هەموو ئەم تاوانانە ڕێکخراوە حیزبییەکانی ژنان لێی بێدەنگن، ئەگەر دەنگیان هەبووبێ بە بەیاننامەیەکی شەرمنانە بووە، بەبێ ئەوەی دەسەڵات و قسەیان بەسەر خێرەک و جەناب و هەڤاڵدا بڕوات. بەبێ ئەوەی تاکوو ئێستا یەك کەیسیان لە بەرژەوەندی ژناندا بردبێتەوە. یان ژنێکیان لە هەوەی کوشتن ڕزگار کردبێت. کەواتە ئەم ڕێکخراوانە لەسەر حیسابی ژنان بە بەرژەوەندی حیزب و سەرکردە و خۆیان کاریان کردووە، نەك بە بەرژەوەندی ژنانی کۆمەڵگە. لێرەدا من دەگەمە ئەو بۆچوونەی هیچ یەکێک لەو ڕێکخراوە حیزبیانەی بەناو ژنان بە ژنانی کۆمەڵگەی کوردی پێویست نین، بەڵکو کاریگەری خراپیشیان لەسەر چاڵاکی و کارکردن لە بواری ژناندا هەبووە.

سێکس و ژن ... کوردستان عومەر

لە کۆمەڵگا نەریتییەکان، بەتایبەتی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست پەیڤین لەبارەی هەندێ چەمك شتێکی بڤەیە. لەناو هەموو کۆمەلگایەك تاك بەو ڕۆڵەی دەیگێڕێت مانا پەیدا دەکات. ئەم مانا پەیداکردنە دەبێتە ناسنامەی ئەو کەسە. لێرەدا ئەو تاکە تا چەند لە پراکتیککردنی ڕۆڵەکەی ئازادە، واتە بەستراوەتەوە بە سەربەستی بڕیار لە ژیانی کۆمەڵایەتییدا. ژنیش وەکو تاکێك بە درێژایی مێژوو هەوڵی خۆ سەلماندنی داوە، بەڵام لە کۆمەڵگا نەریتییەکاندا ئەم ڕۆڵەی ژنان لە چەند شتێکدا کورت دەکرێتەوە. واتە ئەوە کۆمەڵگا و بیروباوەڕەکانە ئەم ڕۆڵە سنووردار دەکەن. بە تێڕامانمان لە دیاردەی ژنکوشتن، خەتەنەکردن، سنووردارکردنی ئازادییە تاکەکەسییەکان هەموو گەواهی ئەوەن کۆمەڵگای ئێمە و پیاوان هێشتا لەو بیرکردنەوە دواکەوتووانە دەرنەچوونە. هێشتا دابونەریت، ئایین هەژموونی بەسەر عەقڵی تاکەکاندا ماوە. هێشتا باوەڕ و نەریتە خولقاوەکان لە کلتووری توندوتیژی و زەبر و زەنگ تێنەپەڕیوە. ژنان لە کۆمەڵگەی ئێمەدا وەکو بوونێکی پەراوێز تەماشا دەکرێن. ئەو باوەڕ هێشتا ماوە، کە ژن ناتوانێ هەموو کارێک بکات، نەڵکو ڕۆڵەکەی تەنیا لە چواردیواری مال□دا قەتیس کراوە.

سێکس وەکو بەشێک لە ژیانی هەموو تاکێك، ڕۆڵی گەورەی لە ژیانی کۆمەڵایەتی و دەروونیدا هەیە. دەروونناسێکی وەکو (فرۆید) ڕۆڵی سێکس لە ژیانی مرۆڤدا بەشێوەیەك وێنا دەکات، کە جەنگی یەکەمی جیهانی لە ئەنجامی چەپاندنی سێکسەوە بووە. هەمیشە لە کۆمەلگا نەریتییەکاندا سێکس وەکو غەریزە تەماشا کراوە. زۆر بەی پیاوی کوردیش بۆیە سێکس دەکات تاکو غەریزەی سێکسی خۆی دامرکێنێتەوە. بەڵام لە کۆمەڵگا مۆدێڕنەکاندا سێکس وەکو بەشێک لە مرۆڤ تەماشا دەکرێت، چونکە ئەوە تەنیا ئاژەڵە سێکس وەکو غەریزە ئەنجام دەدات. تەنانەت تێڕوانینی پیاوی کورد بەرانبەر چەمکی سێکس، تێروانینێکی چەندێتییە، کامە پیاو شەوانە، یان هەفتانە سێکس زۆر یەنجام بدات ئەوە نیشانەی بەهێزی و پیاوەتییەتی. لێرەوە دەگەینە ئەو بۆچوونەی پیاوی کورد تەنیا وەکو ئامێرێکی سێکس، یان بووکەڵەی سێکس لە ژن دەڕوانیت. بەبێ ئەوەی باری دەروونی و کەسیی و تاکێتی ژنی لەبەر چاو بێت. بەبێ ئەوەی بزانێ سێکس بریتییە لە چۆنییەتی، نەك ژن ئامێری دامرکاندنەوەی غەریزە و هەوەسی پیاو بێت. تەنانەت پیاوی کورد هەمیشە ئەو قسەیەی لەسەر زارە، کە سێکسی کردووە، واتە تەنیا □□□□ی خۆی دەبینێ، بەبێ ئەوەی هەست و کەسێتی و مافی ژنەکەی

لەبەرچاو بێت. ئەم تێڕوانینە بەرانبەر ژنی کورد، هەوڵێکە بۆ دانانی ژن لە پلەی کۆیلایەتی. ئێستا لە ئەورووپا بوکەڵەی سێکس هەیە، ئەو پیاوانەی حەزیان بە ژیانی تەنیاییە ئەم بوکەڵانە دەکڕن و لە ماڵەوە هەوەستی خۆیان خاڵیدەکەن. هەمان ڕۆڵ بە ژنانی کورد لەلایەن پیاوەوە دراوە.

گۆڕینی ئەم عەقڵیەتە، هەوڵی زۆری دەوێت، چونکە ئەم عەقڵیەتە ڕیشەی کۆنی هەیە، هەزاران ساڵە ڕیشەی لەناو عەقڵ و دەروونی پیاوی کورددا داکوتاوە. بۆ گۆڕینیشی نابێ تەنیا داوا لە پیاوان بکرێ تکایە وەها سەیرمان مەکەن، بەڵکو سەرەتا دەبێ دەنگ لەلایەن ژنانی کوردەوە بێتەدەر، دەبێ قوڕگی ژنی کورد دەنگ و هاواری نەخێر و نا بێت. ئەو هوشیارییە لای ژنی کورد دروست بکەین، کە ئەویش سەرەتا وەکو مر□ق، و□کو تاك تەماشا بکرێت. واتە تێکۆشانەکە سەرەتا لەلایەن ژنەوە بێت. چیتر وەکو قوربانی سەریری خۆمان نەکەین. کەواتە ڕزگاری ژنان لە کۆی ئەم باو و یاسا و دابونەریت و عەقڵیەتە خێڵەکییە سەرەتا بە خەباتی ژنانەوە بەستراوەتەوە. سەرەتا ژن دەبێ خۆی وەکو تاك بسەلمێنێ، بە بەڵگەی زانستی و عەقڵیی ڕووبەڕووی ئەم عەقڵیەتە خێڵەکییە ببێتەوە، بۆ ئەوەی بەرەیەکی یەکگرتوو دروست بکات. یەکێك لە گرفتەکانی بەردەم خەباتی ژنانی کورد، زاڵبوونی عەقڵیەتی حیزبییە بەسەر چالاکی و خەباتی فێمینیستی ژنانی کورد. پیاوی کورد لەم سەردەمەدا ئەوەی بۆ ڕوون بۆتەوە ناتوانێ چیتر ژانی کورد دەستەمۆ بکات، بۆیە پەنا بۆ شتی دیکە دەبات. ئەویش دەیەوێ لە ڕێی دروستردنی ڕێکخراوی ژنان، گوایە داکۆکی لە ژنان دەکەن هەوڵی درێژەدان بەو عەقڵیەتەی خۆی بدات. لەو ڕێکخراوانەدا هەر چالاکییەکی ژنان ئەنجام بدرێت دەبێ ڕەنگدانەوەی پێرەوی حیزبکەکە بێت، پێڕە و پرۆگرامی حیزبیش عەقڵی پیاو دایڕشتووە، عەقڵی پیاوی کوردیش لەژێر هەژمoونی دابونەریت و ئایین و کۆتوبەندی کۆمەڵایەتیدایە. بۆیەیش ئەو ژنانەی لە کایە حیزبییەکان کار دەکەن، هەمیشە پیاوەکانی ناو حیزب وەکو کەرەسە و ئامێری بەتاڵکردنەوەی غەریزە سەیریان دەکەن. تەنانەت ئەو ژنانەی بە هاوکاری حیزب گەیشتوونەتە پلەیەکی حکوومی یان حیزبی، هیچ ڕۆڵیان لە بەرەوپیشبردنی کێشە و کەیسەکانی ژنان نەبووە، چونکە بیرکردنەوەیان ئازاد نییە، بەڵکو لەژیر هەژمoونی حیزبدا و لە پێناوی حیزبدا کاردەکات. بۆ نموونە ئەگەر ژنێك لە حیزبێکی ئیسلامییدا کار بکات، ناچارە باوەڕی بە فرەژنی هەبێت، ئەگەر پەرلەمانتاریش بێت، ناچارە دەنگ بۆ پڕۆژەکە بدات. لێرەوە بۆمان دەردەکەوێ ژنانی ناو حیزب تا چەند کاریگەری حیزبیان بەسەرەو□ یە. ئەم کاریگەرییە، کاریگەری لەسەر بیرکردنەوەی ئەوان دەبێت.